

Lefnadsteckning

af Adolf Ludvig Sehmann

Födelse 1809 d. 22 april föddes jag på min faders landtegendom, Aske i Upland, 5 mil från Stockholm. Mina föräldrar voro brukspatron Isak Gustaf Sehmann och Anna Johanna Tham. Af 7 barn uppnådde blott 2 söner och 2 döttrar, af hvilka jag var den tredje i ordningen, högre ålder.

Från mitt fjärde år, 1813, erinrar jag mig ännu lifligt tvenne tilldragelser: en blott ettårig liten broders begrafning samt ankomsten af en lärarinna, Mamsell Charlotte Frigel, för mina syst-rar. Hennes utseende och klädsel stå ännu lifligt för mina ögon, som om det vore ifrån i går.

Upsala Redan i mitt 8de år fick jag följa min 5 år äldre broder jemte vår gemensamma informator till Upsala under läseterminerna. Vårterminen 1817 grät jag af hem-sjuka mera än läste. Ferierna tillbringades alltid i hemmet. Från denna tidigare period och vistelsen vid Akademien, der jag var inskrifven såsom "kautionsstudent" uti Vestgöta nation enär vår lärare J. Lundblad var från detta landskap, minnes jag mycket litet, utom dunkelt promotionsfesten 1818, samt lekarna på fristunderna med mina kusiner Tammarne.

Mormor Min mormor, Direktörskan Grills död och begrafning s.å. i februa-ri uti Stockholm, samt huru jag i Maria grafchor tappade konfektpåsen och plockade upp bi-tarne på golfvet omkring kistan, minnes jag ock väl, äfvensom huru barnen förvexlade de uti svarta sorgdräkten så förvillande lika mödrarna, Anna Johanna och Carolina.

Höftsjukan 1821 på våren ådrog jag mig genom en längre öfveransträngande spatsergång till Skokloster, höftsjukan i högra benet, hvilken bröt ut vid Skokloster med värk uti knäet, så att jag om morgonen icke kunde stödja på benet utan måste, buren och åkande, återföras till Upsala. För detta tilltagande onda, som snart förflyttade sig till höften, sattes å densamma, sjelfa långfredagen, 1822, utaf Proffessor Romanson, på Arkiater Afzelii ordina-tion, en hank samt efter dennes utnötning genom skinnet följande året fontenell. Under denna tid nödgad till stillhet, blef jag dock efter ett par år redan så bra, att jag 1824 t.o.m. kunde börja att rida på vår gemensamma lilla ridhäst. Dockan.

Konfirmation Undervisningen enskilt och en och annan gång för Prosten Seger-quist uti Håttuna, ansågs af honom mindre behöflig för en yngling, som, enligt ett sednare be-tyg af honom, "med den mest vårdade uppfostran gjort de vackraste framsteg i vetenskaperna och religionens heliga läror, samt uti dessa båda hänseenden ådagalagt ett utmärkt ljust för-stånd och ett till allt godt böjdt sinne". O, hvad han misstog sig och hvad han kunnat skada mig med dessa öfverdrifter om de icke varit allt för påfallande osanna.

Kansliexamen Med heder och vackra betyg genomgick jag studietiden uti Upsala, der jag, efter 21 läseterminerna, 1828 uti juni, klädd uti artilleriuniform, tog kansliexamen.

Marieberg Uti högskolan genomgick jag kursen från 1829-1832. Efter 2ne dagars examen med heder uti Kronprinsen Oscars närvaro, blef jag omedelbart inkommande-rad uti Artilleristaben, der jag hufvudsakligast hade min tjenstgöring ända till mitt afsked år 1853.

Förlofning Uti maj manad 1837 skedde min förlofning med det älskade före-mål, som ännu i dag efter 45 år, ehuru halfva tiden under sorgliga omständigheter, med mig delat lust och nöd.

Giftermålet 4/6 1838 egde rum hos min Emilies föräldrar i Stockholm. Detta har välsignats med 5 döttrar. Ehuru Herren icke rådfrågades vid denna förening, så har Han likväl på mångfaldigt sätt välsignat densamma, och har Han uti sitt outgrundeliga råd, nu se-

dan 21 år behagat låta min Emilie förblifva uti ett fortfarande själsmörker och förståndsslöhet, så har Han likväl icke låtit mig förlora hoppet om hennes förlossning derutur och fullkomliga frälsning; och kanske förunnas oss ännu under lefnadstiden att bevittna hennes återställelse till själens helsa, och då äfven för ett gemensamt instämmande uti tack och lof!

Kroppslidande Emellertid hade hos mig på fyrtioalet en väsentlig vändning till det bättre egt rum. Det behagade nemligen Herren att pålägga mig ett kroppsligt lidande, för att derigenom böja mitt sinne och hjerta till Honom. En ihållande bröstkatarrh jemte kronisk halsinflammation, hvilken behandlades med spansk fluga på strupen, tungspenens afklippande m.m. kommo doktorerne Huss och Grill på den tanken, att lungorne ock voro skadade, hvarföre badkurer vid Särö och Marstrand 1847 på sommaren jemte innestängning på vintern föreskrefvos. Då detta icke hjälpte, skulle samma behandling följande året, 1848, förnyas. Trött dervid vände jag mig till Proffessor Branting, som med påtaglig god följd föreskref vattenbehandling i förening med gymnastik. Att sjukdomen egenteligen utgick från magen, blef nu uppenbart, och då dermed förenade intensiva plågorna försvårade all tjenstgöring, så föranleddes jag, att genom Kongl. permission bereda mig tillfälle, att uti utlandet söka återvinna den förlorade helsan.

Ista resan 1851 i början af maj reste jag med familj till Lausanne öfver Hamburg, Cöln, Strasburg och Basel. Ehuru sjuk var dock Rehnresan, besöket i Cöln, Biberich, Wiesbaden, Heidelberg af stort intresse. Uti Verdonet strax utanför Lausanne, var oss en liten passande lägenhet genom Mamsell Pequignat förhyrd. Som plågorna mer och mer tilltogo, så beslöt jag på fleres inrådan, att försöka en vattenkur uti Divonne, 6 lieux från Genève. Under tiden hade Herren redan i Stockholm under samtal vid behandling af en magnetisör, Lindauer, öppnat mina ögon för bibelordet och ett lif i Gud, ehuru hvarken han eller jag då ännu behöfde en frälsare och försonare. – Uti Lausanne öppnades tillfälle att lära känna åtskilliga kristna, och i synnerhet gjorde på mig bönestunderna inom Eglise libre ett djupt intryck. Oförgätligt blef för mig ett föredrag af Proffessor Baup, om Mose bön, understödd af Aron och Hur vid striden med Amalekiterna. Från den stunden föllo fjällen från mina ögon mer och mer för bibelns fulla sanning.

Divonne Uti Divonne arbetade Herren ytterligare på mitt hjerta under de dyrbara morgonbönerna och umgänget med Fredrik och Adolf Monod, Vermeil från Paris och Reynold från London m.fl. Läkaren, Doktor Vidart, visade mig der en ovanligt oegennyttig kärlek och öm behandling. För att göra kuren för mig mera behaglig, så öfvertalade han mig att taga min familj dit, som skulle emot lindrig hyra och billigaste kost vid table-d'hôte få bo å hans eget lilla landtställe, strax bredvid Divonne. De mina flyttade ock dit på sista 4 veckorna. Efter nära 4 månaders vattenbehandling, blef jag mycket stärkt till helsan och afpolleterades såsom frisk och med en tilltagen kroppsvigt af 20 pund, men det onda återkom likväl efter någon tid. Det goda Herren slösade på mig der förblef likväl varaktigare. Uti november s.å. företog jag med min hustru (barnen voro qvar uti Lausanne hos Mamsell P.) och i sällskap med dåvarande Löjtnant Lagercrantz en resa till Paris på en 14 dagar. Uti juli 1852 gjordes med Emilie den minnesvärda promenaden uti Schweiz, Rigi och Luzern.

Dresden 1852 uti augusti lemnade vi Lausanne och reste öfver Ulm, Augsburg, München, Würzburg, Leipzig till Dresden, der vår Augusta föddes, d. 18 mars följande året. Samtidigt lågo alla de 3 döttrarna sjuka uti messling. Dem behandlade jag sjelf med vatten. För min hustru aflopp allt normalt. Herrens trofasta hjälp fingo vi då rätt röna, när äfven visa Frun, dagen efter förlossningen sjuknade och dog, så att mammas och lilla barnets vård måste endast bestridas af Proffessorskan Herrman och hennes dotter Fru Frankenberg, uti hvilken sednares skola flickorna, utom Maria, fingo undervisning. Utflygter gjordes till sachsiska Schweiz, Tharand m.m. Uti Struwes garten drack jag brunn, och var det kallt, i juli blott 7⁰; potatisblastern frös i högre belägna trakter.

Hemresa

Uti slutet af juli 1853 återvände vi till Sverige. Hafsresan å ångfartyget Nagel från Stettin till Kalmar var stormig, och då alla fruntimmer voro sjösjuka uti hytten, så måste jag uti däckspavillonen, till stor förlustelse för några friska passagerare, taga vård om min lilla Augusta. Båda blefvo vi likväl illamående så fort vi skulle titta ner till de sjuka uti hytten för att bistå dem, och måste skyndsamt vända upp på däck. Från Kalmar till Stockholm hade vi godt väder.

Tjenstfri som jag nu var, vistades vi omvexlande uti föräldrahusen vid Aske och uti Stockholm, samt å Kathrineberg, der vi förut efter min svärfaders död 1842, under åren till vår första utrikes resa 1851, med särskildt tillstånd för mig, som den tiden tjänstgjorde uti General Fälttygmästare Expeditionen, hade vår angenäma bostad både vinter och sommar.

Finstaholm

1854 köpte jag af Kammarherren O. Blomstedt egendomen Finstaholm vid Mälaren, 1 mil från Aske, för att derifrån kunna assistera de gamle föräldrarna, men redan den 1 jan. 1855 dog min älskade Fader, och fick jag då i uppdrag af min moder att sköta Aske tills hennes äfven samma år, den 15 oktober, inträffade dödliga frånfälle. Från denna tid började hela den serie af underbara Guds skickelser, hvarigenom Han steg för steg ledt oss allt intill denna dag; vi voro icke vakna öfver Hans ledning, som vi dock efteråt lärt oss förstå alltid kommit oss till del äfven under otrostiden.

Aske skötsel

Ehuru både af Föräldrar och syskon predestinerad att öfvertaga skötseln af Aske, emedan jag både såsom tjenstfri och såsom den der förut sysselsatt mig med landbruk, ansågs dertill mera lemplig än min äldre broder, med hvilken intetdera var fallet, så uttalade likväl denne oförmodadt en bestämd önskan, att få öfvertaga gården. Detta gaf han under julen 1855 tillkänna, och redan Annandagen var jag färdig med ett arrendeförslag, hvilket ock följande dagen blef antaget och underskrifvet.

Nu uppstod naturligen den frågan, hvad har jag nu att taga mig till. Att bo vid Finstaholm och hafva vid Aske en inspektor till granne (ty min broder kunde endast göra korta söndagsbesök derstädes) hvilken likasom husbonden sjelf icke var med om den sak, som blifvit min hjerte-fråga, det kunde ju intet annat än blifva högst obehagligt och intet vara Guds vilja med vår flyttning till Finstaholm.

Nytt resebeslut

Följande natt tillbringades under starka bönerop i ämnet, och förunderligt skulle min Emilie få gifva uppslaget till den vigtigaste vändningen i vårt lif. Om morgonen frågade hon mig, om jag kunde gissa, hvilket ämne under natten upptagit hennes tankar, jo, "att vi skulle åter resa ut, för att uti redan påbegynd riktning fullfölja döttrarnas uppfostran". Detta förslag fann visserligen genklang hos mig, men huru skulle detta kunna realiseras, då våra tillgångar voro placerade uti Finstaholm, och hvad skulle gamla svärmor säga härtill? Beslutet blef fattadt, att kungöra egendomen till salu samt inhemta svärmors tankar om saken; och på utgången skulle vi vänta att få se Guds vilja. – Inom ganska kort tid anmälde sig en allvarlig spekulant, och den 16 februari redan såldes Finstaholm fördelaktigt med både inre och yttre inventarier ända t.o.m. fortepiano. Alltså voro vi uti det fallet alldeles lediga till att företaga resan, hvartill svärmor gerna lemnade sitt bifall, enär hon hade funnit, huru mycken nytta och gagn vi hade haft af den första resan.

2dra resan

Den 29de maj kl. ½ 8 på morgonen gingo vi ombord å Bore, åtföljde af alla i Stockholm varande syskon, Leyonmarck, Lagercrantz m.fl. Denna gången gick resan öfver Lübeck till Hamburg, der vi besökte Dr Wicherns Rauhe Haus, Amalia Sieweking m.m., Berlin, der Bethanien, museum m.m. besågos, till Dresden, der vi ämnat uppehålla oss helt kort, men i anseende till min Emilies illamående, nödtvungna förlängning ända till 30de augusti, öfver Eisenach, Wartburg, Frankfurt till Stuttgart, egenteliga målet för denna resan, och dit vi ankommo den 2 september.

Kissingen

Med anledning af mitt svåra, särdeles under resorna återkommande maglidande, rådfrågade jag under vistelsen i Dresden medicinalrådet Ammon, som skrifvit mycket om Tysklands helsovatten och brunnar. Efter noggrann undersökning rådde han mig att begagna Kissingen (icke det der hemma ifrågasatta Carlsbad). Dit reste jag då ensam på några veckor. Mitt onda stegrades der, troligen genom vattnets inverkan, till en sådan grad, att jag flere gånger trodde döden vara nära för handen. Jag bodde hos en katolsk familj, och fick öfverhufvud uti Kissingen se mycket af katolicismens afguder och helgondyrkan, både vid processionerna upp till "Kalvarieberget" och kring gatorna, såsom t.ex. vid Kristi lekamens fest, då de äfven stannade utanför mina fönster, enär värdinnan begärt, att utanför ena fönstret på en liten balkong få ställa en liten jungfrubild och tvänne brinnande vaxljus. Uti nattrock åsåg jag spektaklet, men kan icke neka, att det skulle varit gripande, att se hela menigheten vid ett bestämdt tecken falla på knä, om icke hela saken gjordt ett vidrigt intryck på mig.

Stuttgart

Efter inhemtade flere upplysningar, hoppades vi att uti Stuttgart genom Prelat von Kapffs bemedling och råd finna tillfälle till fortsatt kristlig undervisning för barnen, hvilket ock bekräftade sig sedan de första motigheterna öfvervunnits. I hopp att strax kunna finna en passande bostad, togo vi in å det närmaste och största hotellet Marquart, men då det icke lyckades, flyttade vi till Bären, ett väl billigare men otrefligt hôtél. Vid första excursion derifrån att söka rum, fick jag snart sikte på en skylt: Evangeliska Lånebiblioteket. Der gick jag in och träffade en from, 80-årig gumma, som strax, när hon hörde mitt ärende, visste råd, enär en herre just nyss varit der, att utbjuda en våning vid Hauptstätterstrasse, der vi ock funno den för oss mest passande och välbelägna bostad, i och för flickornas nära belägna skola.

När vi efter 8 dagar fingo emottaga denna våning, flyttat och ordnat våra saker, ställdes mitt första besök till Prelat Kapff, hos hvilken jag, utan alla andra rekommendationer än eget behof af Frälsaren och kristlig uppfostran för mina döttrar, blef på det hjertligaste välkomnad och hänvisad till Weidles institut för flickor, der han sjelf var religionslärare och lofvade installera oss följande dag. Så hade Herren styrt allt till det bästa för oss.

I Stuttgart öppnade sig sedan många tillfällen till uppbyggelse och undervisning, samt dyrbara bekantskaper gjordes till näring och befordran af det kristliga lifvet. Kapff, Knapp, Weidle, familjen Reihlen, Benzinger, Scholl, (Stadtpfleger) Hayer m.fl. intogo deribland oförgätliga rum uti hjerta och minne! – Kapffs föredrag hvarje vecka (särskildt för män och kvinnor) äfvensom Knapps öfver Uppb. voro mycket besökta och af mycket stort intresse. Derjemte hade man tillfälle att söndagligen uti Kyrkorna höra desse båda jemte andra troende lärare. Michaelianernas *Stunden*, eftermiddagar ett par gånger i veckan, besöktes ock flitigt till uppbyggelse och med intresse. Ibland desse sednare gjordes äfven bekantskaper flerstädes uti Würtemberg, äldre, bepröfvade kristna, mest af handtverksklassen. Af deras församlingsordning, inbördes brödrakärlek, vakande öfver hvarandras, särskildt de yngre brödernas andeliga lif, bärandet under bön, i råd och dåd af hvars och ens äfven lekamliga angelägenheter och behof, erbjuder någonting högst älskligt och efterföljansvärdt.

Adèle och Anna besökte nu regelmessigt lektionerna uti Weidles institut och genomgingo under dessa åren de högre klasserna, tills efter deras konfirmation för Prelat Kapff uti maj 1858 och 1859.

Strassburg

Marias håg hade emedlertid riktats på diakonisskallet, och bestämde hon sig efter fleres råd för Strassburg, dit Emilie förde henne den 22 febr. 1858. Att detta skedde efter Guds tillstånd, men icke enligt Hans goda och behagliga vilja, kunde vi förstå, då Maria insjuknade och måste af Emilie återhemtas d. 7 maj, emedan Pastor Harter ansåg henne för klen för diakonisskallet.

Forts. Stuttgart Så förflöto uti Stuttgart åren 1857 o. 1858 under ett stilla lif med stundom utflygter till Kornthal och andra orter, samt förstskrifne år, från 9 mars till 8 april, genomgåendet tillika med Lagercrantz af en kurs för ingeniörer, uti ängsvattning och underdikning, vid Landtbruksakademien uti Hohenheim. 1858 inträffade helbräddagörelseundret med fru Reihlen genom Trudels handpåläggning och bön. Lifmedikus Ludvig erkände verkligen, att ett under hade egt rum med hans patient.

Kreuznach 1858 d. 29 maj reste vi för Marias skrofulösa anlag till baden i Kreuznach. Derifrån följde Emilie broder Carl hem till Sverige, på ett litet besök.

Liebenzell Den 15 juli lemnade jag och flickorna Kreuznach för en efterkur i Liebenzell. Mamma på resan från Stockholm å Swea (Kapten Nylén) blef stormdrifven till Köpenhamn, och kom först efter orolig väntan d. 30 juli öfver Pforzheim till Liebenzell.

Tyfusfeber Den 20 nov. 1858 insjuknade min Emilie uti svår tyfusfeber, hvarvid jag för släktens skull ansåg mig pliktig, att tillkalla läkare, först Dr Fichte, som bodde uti samma hus, och sednare, på hans begäran, Lifmedikus Elsässer; men då under hela sjukdomen och 10 dagars ihållande delirium man icke lyckades, att få henne att svälja någon medicin, den hon genast utsprutade, och sjukdomen under våra och vänners ihållande förböner först på femtonde dygnet bröt sig, så tillkom äfven der allena Herren äran! – Oförgätliga voro derunder Kapffs och Knapps m.fl. vänners besök och förebedjande. Sista natten till en söndag blefvo böneropen än mera brinnande, att Herren icke fick låta vår Mamma dö under detta förvirrade tillstånd, och se, kl. 10 f.m. söndagen d. 5 december bröt sig sjukdomen uti en stilla sömn, som nästan oafbrutet räckte uti 22 timmar. Dr Fichte besökte oss ett par gånger under natten, men lemnade oss litet förargad, att blott finna oss uti bön och icke vidare aktande på hans föreskrifter.

Min o. barnens helse Uti Adèles journal anmärkes ofta under året, hvilket föröfrigt inträffade under alla åren: "Pappa dålig", "mycket dålig", "dricker kiesingervatten" etc. Adèle konfirmerades den 2 maj. Lagercrantz bodde i Hohenheim. Efter Mamma insjuknade Maria temligen allvarsamt uti feber. Adèle besvärades af envis heshet, som en tid hindrade hennes skolgång. Benzinger var äfven en tid illamående, hvilket började med svindel.

Året 1859 ingick i allmänhet under bättre auspicer, hvad helsotillståndet inom familjen beträffar. Skolgång och konfirmationsundervisning fortgick tills Anna den 1 maj blef konfirmerad. Då derefter och efter slutad skolgång icke var mera någon särskild anledning, att qvarstada i Stuttgart, och tilltänkt vistelse i Baden för att taga kännedom om dervarande kristlig kärleksverksamhet, i anseende till krigsoroligheter med Frankrike, icke kunde ifrågasättas, så afvaktades någon vink hvarthän; och uppsades emedlertid våningen till Johanneszeit, midsommaren. Hem till Sverige ville jag intet resa, enär jag numera icke ville eller kunde efterkomma mina systrars och Hallströms önskan, att efter arrendetidens slut öfvertaga Aske skötsel. Visserligen förekom det underligt, att jag vid en så nära förestående flyttning icke kunde besvara barnens och andras frågor, hvart vi skulle vända oss, men jag väntade altjämt på en uppenbarelse af Herren. Detta var ock icke förgäfvets, ty den 7de juni kom vinken, medelbarligen äfven denna gången genom min Emilies yttrande:

Züricherresa "Jag tycker att du skulle göra resa till Schweiz och Zürichersjön, om derinvid intet finnes någon passande bostad för oss." Sedan jag natten derpå lagt saken i bön inför min Herre vår Gud och under tiden fått förvissning, företog jag derpå följande dags morgon, den 8de kl. 5, resan till Zürich. Ankommen dit middagstiden, vände jag mig, villrådig hvilkendera stranden af sjön jag skulle följa, till en gammal gumma, som såg mycket snäll ut, och sedan jag gjort henne klart, att jag sökte en villa för mig och de mina med tillaggd fråga, om jag skulle gå till höger eller venster, svarade hon med bestämdhet, "till venster". Utgången af resan visade ock sedermera tydligt, att denna ledning kom ifrån Honom, som leder

menniskornas hjertan såsom vattubäckar. Med min hustrus promemoria på våra behof af rum, bäddar, möbler och husgerådssaker gick jag nu att bese väl ett dussin små ställen, men de voro antingen för dyra eller eljest olämpliga. När jag så vandrat från ställe till ställe ända in emot aftonen, blef jag på en gång häftigt angripen af mina magplågor, hvilket alltid medförde magtlöshet, så att jag på de hvitmålade chausséafvisarestenarne, som äro på 200 fot från hvarandra, måste sätta mig för att litet återhemta mig. Samtidigt uppkommo på himmelen svarta moln, som hotade att snarligen urladda sig. Öfvergifven och utmattad släpade jag mig så fram till en by, der jag uti rätta ögonblicket, just som en förfärlig åska med regn började, fick tak öfver hufvudet å det vid ingången till byn befintliga hôtelet. När jag så eländig kom på det mig en tr. upp anvisade rummet, så hade jag i sanning ärende till min käre Frälsare, i hvars namn jag företagit och äfven hoppats få fullfölja resan. Efter en kamp i bön, att Herren antingen ville låta mig blifva frisk till följande morgonen, då jag ville taga det såsom tecken, att jag skulle fortsätta min rekognosceringsresa, eller åtminstone förläna mig krafter att återvända till de mina, somnade jag änteligen in emot midnatt, då äfven ovädret upphört. När jag på morgonen vaknade, kände jag mig stärkt och plågfri; alltså skulle jag fortsätta min gång. – Efter intagen frukost gick jag vidare att bese ställen, men äfven nu olämpliga, tills jag helt öfverraskande efter en timmas promenad åter befann mig vid ingången till en by; och döm om min förvåning, när min fråga om dess namn besvarades med – Männedorf! – Att blifva hänvisad till Dorotea Trudels sjukanstalt, blef naturligtvis min första begäran. Trudel kände jag sedan hennes besök uti Stuttgart och fru Reihlens helbregdagörelse, lika underbar som den giktbrutnes, kunde hon stiga upp ur sängen och följande dagen gå till Stiftskyrkan. – Trudel, omgifven af flera sjuka och med en kräftskadad mans hufvud uti sitt knä, emottog mig på det hjertligaste och inföll straxt, då hon hörde mitt ärende, att det var visserligen Guds ledning. Uti byn funnos inga rum, men 20 minuters väg derifrån visste hon ett litet landtställe, som stod fullt färdigt för min räkning och dit skulle hennes syster Katarina, en Martha uti anstalten, ledsaga mig.

Hvilken öfverraskning, när vi kommo till det täcka Windegg och jag der fann för mig en liten våning, om 3 rum och kök med 6 bäddar och för öfrigt allt efter min hustrus promemoria, samt ett litet tillhörande badhus vid Zürichersjön, på ungefär 100 stegs afstånd. Jag kunde intet annat än i djupet af mitt hjerta ropa: "O, Gud huru stor är din barmhertighet". Allenast hyran var dubbelt högre än jag hoppats finna och kunde bekosta oss. "Alltså dock icke för mig" sade jag till värdinnan, ty hennes man var borta. Jag nästan blygdes, att uttala min halfva summa, men hon nödgade mig dertill; och när jag ville förafskeda mig för att eftersöka andra lägenheter, bad hon mig änteligen komma åter kl. 2, då hennes man skulle vara hemkommen. Jag lofvade det, ehuru sjelf alldeles utan hopp, samt återvände med Katarina för att äta middag uti anstalten. Der satt Trudel till bords med sina många sjuka (hvaraf ett halft dussin voro dårar, hvilka dock tvingade af bönens magt sutto stilla). Efter slutad ätning lades, såsom vanligt efter hvarje måltid, bibeln framför Trudel, som läste ett kapitel, hvaröfver hon talade några ord ur hjertats erfarenhet, samt bad. – Efter middagen återvände jag ensam till Windegg, der nu mannen, Herr Tobler, var hemma och hade af sin hustru inhemtat hela vårt samtal från förmiddagen. Min förvåning stegrades nu till det högsta, när mannen ingenting hade att invända emot mitt pris, utan bad mig vara välkommen. Kontrakt uppsattes och underskrefs. Öfver natten stannade jag uti anstalten samt återvände följande dag, den 10de juni, med ångbåt till Zürich samt vidare på jernvägen till Stuttgart, djupt förödmjukad af en sådan Guds godhet!

Efter de nödige förberedelserne och afskedet från vännerna, flyttade vi med våra effekter på jernväg till Zürich och derifrån på ångbåt till Männedorf och Windegg, d. 1 juli. Första inträdet litet stördt, genom Annas fall öfver tröskeln med fogelburen och fogelns död.

Windegg

Alla blefvo mer och mer belåtna med stället och besöken i Männedorf. Den 12 juli oväntadt, glädjande besök af Benzinger och Hayer, stadde på en ferieresä. – Den 18 augusti med flickorna till Rigi, men råkade ut för dimma och regnväder. Vid hemkomsten till Windegg möttes vi af Proffessor Torén. – Den 11 sept. till nattvarden i Stäfa. Den 20de besök af Fräulein Escher. "Pappa sedan 14 dagar mycket eländig," skrifver Adèle. – Den 27 augusti messlingen. 12 okt. Fr. Escher åter på besök. Den 27 okt. Trudels födelsedag. Den 2 nov. reste Anna till St Dié. Om huru Herren hade sin bevarande hand öfver henne, då hon, oaktadt alla visligen förutuppgjorda planer för vistelsen hos en kristlig familj i Basel, på morgonen uti mörkret, med nattsäcken i sin hand, letade redan på och fann en omnibus, som förde henne till rätta bangården och vidare till Mamsell Teagles möte uti Schlettstedt m.m., vore mycket att skrifva till Guds pris och Hans ära! och till styrka för tron! Den 21 nov. besök i Zürich hos Fr. Escher. Den 25 dec. till nattvarden i Stäfa.

Nattvarden

Om denna nattvardsgång eller en sednare, som blef mig så minnesvärd och till så synnerlig välsignelse, kan jag icke numera minnas; må dock beskrifningen derom här finna sin plats. – Uti de reformerta kyrkorna uti Schweiz eger allmänt nattvardsfirande rum 4 gånger om året, nemligen Jul, Påsk, Pingst och en gång på hösten. Församlingens närvarande medlemmar blifva qvarsittande uti sina bänkar. Brödet och vinet bäres till dem, det förstnämnda af *presten*, det sednare af de *äldste* uti *träkalkar*. – Instiftelseorden uttalas för hela församlingen sedan Joh. 6te kapitel blifvit läst, af *presten*, stående jemte de *äldste* uti koret framför dopfunten (altare och ritual saknas uti dessa kyrkor); derpå följer *prestens* sjelfkommunion, hvarefter han utdelar nådemedlen till de *äldste*, som hafva hvar och en sin *träkalk* framför sig. Sedan går *presten* med *Patenen* till hvarje bänk, tilldelar den ytterst sittande ett stycke fyrkantig Oblat (af ungefär tre tum i fyrkant); deraf bryter nu denne ett litet stycke och öfverlemnar det öfriga åt sin granne, o.s.v. Efter *presten* kommer nu en *äldste* med *kalken* till densamme ytterst sittande, hvilken deraf sjelf dricker samt räcker *kalken* till sin granne. Tänk så underligt och främmande detta skall förekomma en lutheran. – Vid det ofvanberörde välsignade tillfället, hade en drucken karl tagit plats bredvid mig; han somnade straxt och sof under predikan tills *presten* (den vördnadsvärde Dekan Grob) kom med nådemedlen, hvaraf han obetänksamt åt och drack. I sanning en sorglig, ja ryslig företeelse, dock likväl har aldrig Frälsarens närvaro och Hans nåds meddelande varit mig mera dyrbar och förnimbar, just emedan *jag store syndare* så väl som *denne store syndare* voro uppenbare för Herren, och nu rätt uti behof af frälsning och syndaförlåtelse. Språket sannades: "der synden öfverflödade, der öfverflödade nåden mycket mer". . Frågas nu, om icke häraf är klart, att välsignelsen af nådemedlen närmast är beroende af vår egen ställning till Gud, och är oberoende af Kyrka, prest, nattvardsförening och allt, utom Jesus. I och med och genom Honom har jag allt och utom Honom *intet*, om jag ock aldrig så mycket låter mig invaggas och dåras af ljufviga känslor och inbillade förutsättningar, om en ren församling och omgifvande trosbröder och systrar!

Lydias födsel

Så hade vi nu upplefvat sista månaden af detta uti flere hänseenden för oss så märkvärdiga året 1859. Min Emilies tillstånd och i slutet av januari väntade förlossning gaf oss mycket att tänka på och bedja om. Icke utan en viss oro emotsåg Emilie hvad som förestod. Den kärleksfulla Fr. Escher erbjöd oss en våning uti sitt hus uti Zürich för att bereda oss tillfälle till behöflig hjälp af en "vis Fru" och läkare. För mig var detta ett stort trosprof. Skulle den käre Herren och Frälsaren, som hittills hjälpt oss och så tydligt ledt våra steg till Windegg, öfvergifva oss eller lemna oss utan nödig hjälp vid ett så viktigt tillfälle. O nej och åter nej! Änteligen blef Emilie lugnare och beslutet att stanna uti Windegg öfver denna bemärkelsetid fattadt. Förberedande tingades den uti Stäfa boende och såsom skicklig ansedda Fru Pfenninger. Vid det ofta inom familjen bespråkade ämnet, hade jag redan förut uttalat min aning, att Herren åter skulle skänka oss en dotter, och af ingifvelse bestämde jag, att

hon skulle kallas *Lydia*. Kom så nyårsaftonen 1859, då Trudel – efter vanligheten – drog bibelspråk för sina vänner, och underbart för min Emilie det språket: Ap.G. 16:14 ”och Herren öppnade Lydias hjerta, så att hon gaf akt på det som talades af Paulus”, hvilket språk inföll på den 8de januari uti 1860 års lösensbok. Ingen förstod naturligtvis då det underbara sammanhanget med denna Guds ledning, förrän det allra underbaraste inträffade, att nemligen min Emilie (omkring fjorton dagar förr än väntadt var) nedkom med ett flickebarn just på samma 8de januari. På natten till den 8de hemtades Fru Pfenninger, och sedan barnet kl. ½ 8 på morgonen lyckligt var kommet till werlden, och vi skulle förena oss i bön till tack och lof, så förekom oss åter dagens lösen om Lydia, hvarigenom Herren ytterligare underbart uppenbarade oss, hvad det lilla barnet skulle kallas. hvarjämte vi öfverraskades af den nya fröjden, att Fru Pfenninger äfven knäböjande vid Emilies säng med oss instämde uti lofvet. Ingen barnsäng hade för Emilie varit lättare än denna.

Lydias dop Den 22 i samma månad frambars vår älskade lilla Lydia af Dorotea Trudel till det heliga dopet, som förrättades, med särskildt begifvande, uti hemmet af Pastor i Männedorf, och med. utom Trudel, Dekan Grob och Fräulein Escher såsom vittnen. Ännu en underbar Guds skickelse må här äfven anföras. Trudel utlottade nemligen samme nyårsafton för vår äldsta dotter Maria det språket: 1 Mose 12:1-3, som uti följande årets lösensbok inföll på den 29 juli. Lika gåtolikt förekom äfven detta, tills fem månader derefter uti maj, då vi redan börjat inpackningen af våra saker för hemresan till Sverige. Uti bref den 11/5 från Benzinger, kom en fråga öfverraskande, som rubbade alla våra hittills uppgjorda planer, i det han anhöll om Marias hand. Huru trosstärkande var det likväl för både Maria och oss, att då påminnas om Guds underbara förutsägelse genom nyårsspråket, hvilket ock icke oväsentligt inverkade på beslutet, och derpå den 15/5 följande ja-ordet. Närmare kan om denna underbara skickelse läsas uti förordet till 1883 års lösensbok.

Resan fr. Windegg Den 6 juni på morgonen lemnade vi Windegg och Männedorf, der Trudel med hela sin personal vid ångbåten sade oss det sista farväl. Från kl. 10 f.m. till kl. ½ 2 e.m. voro vi uti Zürich hos den kära väninnan Fr. Escher, som jemte Pastor Grob sade oss det sista farväl vid jernvägen till Basel. Mamma reste omedelbart till St Dié. Vi besökte missionshuset, ledsagade af Kolb. Resan fortsattes till Nonnenweier, der Emilie mötte med Anna. – Oförgätlig bekantskap med Fru Jolberg och hennes anstalt, Pastor Rein med stora helbregdagörelsegåfvor och en stark Abrahamstro, m.fl. Den 22 juni lemnade vi de kära vännerna i Nonnenweier. Besågo Carlsruhe och Baden-Baden samt fortsatte till Stuttgart, der vi blefvo kärleksfullt nödgade att bo hos Reihlens, tills vi hunno förskaffa oss rum. Den 28 flyttade vi till vår våning vid Olgastrasse. – Den 13 juli med Benzinger till Reutlingen och Tübingen.

Pastor Rein I desamma dagarne kom ett brev fullt med jubel från Nonnenweier att Herren välsignat Pastor Reins handpåläggning och hans bön för den kära pastorskan, som legat i svår nerffrossa. Denna helbrägdagörelsegåfva hade Pastorn uti 20 års tid utöfvat, såväl inom Fru Jolbergs anstalt med omkring 50 själar, som inom Reins egen familj, och hade under denna långa tid ingen läkare tillkallats eller medicin begagnats, oaktadt der vid Rehn i allmänhet sjukligheten icke varit ringa.

Lysning för M. För att undvika sen hemresa på hösten med den lilla späda Lydia, hade jag önskat, att Benzingers bröllop skulle kunna få ega rum uti medlet af augusti. Innan lysning kunde få uttagas skulle likväl tillstånd till att expatrieras, för Maria sökas uti Sverige, med vanlig långsam gång genom vederbörande statsexpedition. Härom ingavs nu ansökan uti god tid, men svaret fördröjdes, oaktadt förnyade påminnelser derom, ända till inemot slutet af juli, men ankom dock så, med afseende på tilltänkta bröllopstiden, att 1sta lysningen kunde ega rum den 29 juli, märkeligt nog just den dagen, då lösensboken hade det betydelsefulla språket, 1 Mose 12:1-3.

Den 14/8 60

Detta gaf nu Kapff anledning, att uti gripande ordalag, i den till trängsel fyllda Stiftskyrkan uti Stuttgart, skildra denna Guds underbara ledning, till trosstyrka för de förlofvade och deras anhöriga. – Utmärkt ledda sångkörer från läktaren och kyrkans kor förökade högtidligheten. – Till middagen uti bröllopgården emottogos äfven brudparet och gästerna med härlig sång. De sednares antal, några och tjugu, utgjordes, utom Prelat Kapff, af Benzingers släktingar och kristna bröder och vänner. – På min begäran följde efter måltiden ett dyrbart bibelsamtal; sedan en öflig promenad i vagn genom anlagen till Rosenstein. – Den 22 kom Kapff på sista afskedsbesöket, enär han skulle resa till Fredrikshafen.

Hemresa

Den 25 augusti lemnade vi det kära Stuttgart, åtföljda af Benzinger och Maria till Kassel. Den 27 skiljdes vi från desse kära barnen och fortsatte resan öfver Hannover, Hamburg, Altona, Kiel, Korsör, Köpenhamn och Malmö, d. 30 s.m., der Troils mötte oss. Samma dag fortsatte vi med ångfartyget Blekinge till Carlskrona och Sjuhalla, der vi stadnade hos de kära syskonen till 7 sept. Den 8de kommo vi till Stockholm. Den 27 sept. till Aske, der vi skulle stadna, uti kost hos min broder, till dess jag kunde komma öfver något passande ställe.

Hammarskog

På Dr Fjellstedts uppmaning, hvilken då var af Grefve Essen kallad till Åker och Dahlby gjorde jag, efter ompröfning, uti november ett högt anbud å Hammarskog, men också här fick jag röna ett underbart bevis på Herrens ledning derigenom, att egaren på ett försök begärde en i sig sjelf obetydlig förhöjning uti det alltför höga anbudet, hvilket dock blef mig ett tecken, att jag icke skulle hafva egendomen, och fick jag så lyckligtvis mitt skriftliga anbud tillbaka. Tänk hvilken Guds godhet. Derpå sannas ock: "förliten eder icke uppå menniskor"; kort tid derefter afsade sig Fjellstedt kallelsen till Åker, och flyttade till Öfverum. Hammarskog, för hvilket jag bjudit 115 tusen, såldes året efter för 75 tusen. –

Morstaberg

Bland flere egendomar, som sedermera kommo på förslag, stadnade jag sluteligen för Morstaberg uti Vårdinge, dit vi flyttade uti mars 1861. Kanske handlade jag dervid icke i öfverensstämmelse med Guds goda och behagliga vilja efter så många tuk-tans ris der skulle komma öfver oss.

Mammas sjukdom

Året 1862 ingick, sorgligt i åminnelse. Väl hade uti april månad en fläkt af Guds ande tyckts lifgifvande inverkat på min Emilie, så att vi uti början af maj kunde jubilerande skrifva till barnen i Tyskland, att Mamma nu blifvit lättad från sina mångåriga bekymmer under *frågandet efter tron*, men efter blott trenne veckor under det fridfullaste tillstånd, tillstodde Herren, att en slöja kastades öfver hennes förstånd, hvarigenom hon plötsligen försattes uti det overksammas, slöa och indolenta tillstånd, hvilket ännu fortfar, ehuru under mångfaldiga omvexlande yttringar af mer eller mindre förståndsslöhet, häftiga utbrott och fixa idéer, stundom ända derhän, att man fruktat, att icke längre kunna få vårda henne i hemmet, eller att hon kunde företaga något sig sjelf eller andra till skada. Vid sådane tillfällen ha dock de stegrade böneropen hittills alltid haft till följd, en lugnare sinnesstämning, hvarigenom vi kunnat förstå den käre Gudens vilja, att den dyra själen intet skulle skiljas ifrån hemmet, och till de omgifvande hafver det åter altjemt hetat: "om I stilla blifven, så vorde eder hulpt". – Ehuru vi visserligen många gånger fått förnimma sådan bönhörelse, som äfven uppenbarat sig derigenom, att de under första åren häftigare och svårare paroxysmerna småningom öfvergått till mera stillhet, så är dock tillståndet fortfarande högst bedröfligt och förkrossande. Yttringar af fullt vansinne (besatt tillstånd?) först vid Morstaberg och sedan vid Aske, visade sig uti försök att, förmodeligen genom hungersdöd, förkorta sitt lif, hvarföre vi bokstafligen måste stoppa maten uti munnen på henne; häftiga utbrott utaf villt sinne, som yttrade sig genom att slå, nypa och bita sin omgifning, dansa på golfvet under skråll och oförståndigt prat (rotvälska) o.s.v., eller såsom vid Aske uti att icke vilja arbeta, utan timtals stå fäfång och på armbågarne stödd uti ett fönster, fänigt tittande ut eller omkring sig. – Mycket sådant förekommer alls icke mera, eller blott undantagsvis och mycket sällan. Fortfarande äro dock tan-

karna mycket orediga och talet oförståndigt, med någon gång inträdande mera stillhet samt ljusare och redigare stunder. Fixa idéer sysselsätta ofta, såsom att hon inga kläder har, intet kan vara såsom andra, intet kan arbeta, om papperstaket vid Åhagen, bien vid Grimsmålen m.m. m.m. Midt under allt detta kan man ofta öfverraska henne på knä och med bibeln framför sig, ehuru hennes ständiga klagan är, att hon intet kan sätta tro till bibelordet. Oupphörligt klagar hon öfver de myckna besöken, äfven af de egna barnen och barnbarnen samt de kommande predikanterna, för hvilka hon aldrig mera vill visa sig. För att möjligast skona henne, ha vi också skiljt oss ifrån allt umgänge, som icke har sammanhang med Evangelii förkunnande ibland oss och uti bönehuset, hvilket jag betraktar såsom en hög pligt. – För dem hon tillfälligtvis visar sig, äfven af släktingarne, samt för tjenarena döljer hon sitt verkliga tillstånd, och oförstånd, hvarföre ingen fremmande kan inse och uppfatta de närmastes outsägliga lidande och pröfningar, särdeles vår lilla Adèle, som natt och dag får höra den ihållande klagolåten.

Olycksfärd

En uti maj månad s.å. timad olycksfärd, då hästen med trillan, Augusta och gossen Adolf Lund, råkade i sken, vid Usta, på väg till Wappersta, hvarvid jag slungades emot ett träd och måste sanslös bäras in till Öfverste Oxenhufvuds (Augusta fick en tand bräckt men gossen oskadd), derifrån vi om aftonen hemfördes till Morstaberg, gjorde på min Emilie visserligen ett uppskakande intryck, men icke till förbättring utan snarare till förökande af oron och klagan. Mina blodkräkningar tydde väl på en djupare skada, men underbarligen hjeplte ock Herren den gången medelst vattenomslag, sedan jag med motvilja vid Usta redan skjutit ifrån mig den, af en under mitt sanslöshetstillstånd tillkallad läkare, förordnade medicinen. Redan andra dagen kunde jag lämna sängen och snart fullkomligt återställd från detta ådragna onda taga emot de från Tyskland på besök hemkommande Benzingers. De kära barnen kommo verkligen såsom af Herren hemsända, för att gemensamt deltaga uti och hjälpa bära våra nöder och bekymmer, samt för att hemta med sig till Stuttgart vår Augusta, som blott 9 år gammal omöjligt kunde fatta moderns förändrade tillstånd, då hon på en gång, ifrån den kärleksfullaste omsorg och vård om hushåll och barn, släppte alltsammans och blef fullkomligt overksam. – Det första uppenbara tecknet af Mammans förvirrade tillstånd, erfor jag en dag på det sättet, att lilla Augusta med tårar kom till mig, berättande att Mamma hade visat bort henne i stället för att såsom förut läsa med henne, samt förklarat, att hon aldrig mera ville arbeta med henne eller någon annan af barnen; hon som dertills hade med så oförtröttadt nit och omsorg handhaft, såväl hushåll som barn. Hvilken sorglig omgestaltning detta allt medförde inom familjen, är lättare att ana än beskrifva. Min Adèle måste nu nödtvungen åtaga sig hushållsbestyren, med hjälp uti några stycken af den 19åriga Anna. Att af släkten, och emot levande kristendom fiendtliga vänner skulden till Emilies sjukdom skulle skyllas på läseriet, var icke annat än att vänta. – Att befråga läkare och öfverlemna Emilie till någon vårdanstalt för sinnessjuka, blef nu de många välvilliga råden, ja, snart sagt fordringarne från vissa håll.

Med mycken motvilja afböjde jag dylika förslag, också deruti styrkt genom kärleksfulla varningsbref från vår kära väninna, Fr. Escher, som utur sin egen sorgliga erfarenhet uti dylikt fall – hvilket äfven det delvis var mig bekant – erinrade om, huru hennes egen syster, gift med Escherska fabrikernas uti Zürich föreståndare, hade sinnesförvirrad blifvit förd till Winnenden, der hon dog under fullt raseri, då deremot hennes moder under enahanda tillstånd, men vårdad uti hemmet af denna sin dotter Fr. Escher, hade just nyligen samme år, 1862, fått gå hem i frid och tron på sin Frälsare. – Alltså bön och stilla bidande på hjälpen från Herren, var således den väg vi hade att gå, och som vi hittills också funnit snarast skall leda till det slutliga målet.

Söderköping

För att likväl icke försumma alla yttre medel, blef en kallvattenkur uti Söderköping följande året 1863 försökt. Ensam reste jag dit med Emilie; döttrarne stadna-

de vid Morstaberg, dit, på min gjorda begäran, den kära Fru Mathilda Karlson godvilligt flyttade, för att under vår bortovaro sällskapa med dem, hvilket ock tillskyldade dem icke ringa fröjd och äfven andelig vederquickelse. Herren vare prisad för allt. Ut i Söderköping hade Han äfven beredt oss ett "bord" och mycken vederquickelse, äfven flere vänners kärleksfulla deltagande och bistånd. Att serskilt nämna det kristliga umgänget uti Fröken Bergenstråles hus, samt genom det sällskap och den hjälp, som numera Fru Falk i Kumla, Lotten Tisselius, med öfverflödande kärlek beredde min Emilie, särdeles när hon låg inpackad och vid baden, der jag icke kunde få assistera. – Promenaderna, för att vinna nödig kroppsvärme före packningen, förorsakade mig ett mera ansträngande och värmande arbete än henne sjelf, emedan jag formligen måste draga henne med mig. Emilies fixa idéer rörde sig mestadels derom, att hon inga kläder hade, hvarom jag fäfängt sökte öfvertyga henne genom att framlägga linne, skodon m.m. Någon nytta af kuren, annat än såsom kroppsstärkande, kunde intet förnimmas.

Min Emilies synnerliga motvilja för Fru Karlsons vistelse hos flickorna, gjorde att *hon* måste lemna Morstaberg innan vi kommo hem.

Emedlertid hade min Emilies sjukdom och synnerliga motvilja för Morstaberg gjort, att jag, om tillfälle erbjöde sig, ville deruti se en Guds fingervisning att sälja egendomen. Såsom spekulant anmälde sig 1864 på försommaren d.v. Löjtnanten, numera Kyrkoherden Fritz Beskow, och kom han jemte äldre brodern Gustaf att bese stället, som mycket föll dem i smaken, hvarföre affären lätt uppgjordes. Sedan öfverenskommelsen var träffad och handslag gifvet på köpet, följdes vi åt till Stockholm för att hos Beskows moder underskrifva kontraktet. Ankomne till St. gick Fritz först att meddela sig med sin homme d'affaires, Härads höfdingen Montan. Denne skrämde upp B. för ett sådant egendomsköp innan han ännu sålt sin egendom i Östergötland. När jag såg hans ledsnad och nästan gråt öfver affären, så förklarade jag till hans synnerliga glädje och tacksamhet, att köpet finge återgå.

Till Kapten Axel von Heyne, som äfven anmält sig som spekulant, skref jag nu och bad honom vara välkommen till Morstaberg för affärens uppgörande, hvilket underlättades deraf, att han, såsom barnfödd på stället, kände väl till alla förhållanden. Med honom afslutades köpet dem 21 oktober uti Stockholm hos min broder.

Carls obestånd Äfven här blef Guds underbara ledning uppenbar, då min broder samma dags eftermiddag meddelade mig den öfverraskande underrättelsen, om hans ekonomiska obestånd, hvarföre han måste söka uppgöring med sina kreditorer. O, så underbart! då först förstod jag, hvarföre jag skulle sälja Morstaberg, på det jag skulle blifva i tillfälle att ordnande ingripa uti min broders och Askeaffärerna. – Detta lyckades mig också verkligen, så att den 21 derpå följande december månad ackord uppgjordes med hans fordringsegare, till 75 procent emot säkerheter uti Aske, hvilka på 3 år icke skulle få uppsägas.

Skötseln af Aske Fädernegodset, som genom köp af min broders andel öfvergått till mina systrar och mig, åtog jag mig att sköta för gemensam räkning. – Vi flyttade alltså till Aske, der både *nöd* och *nåd* uti mångfald kommo oss till del. Den förra orsakades genom egna och andras synder, samt min Emilies under denna tiden ytterligt stegrade själslidande, retlighet och ofta hos henne förekommande yttringar af vansinne och stundom häftiga utbrott emot sin omgifning; den *sednare* (nåden) öfverflödade dock under allt detta, och skänkte oss många förnyade bevis på Guds hjälp, bevarande hand och barmhertighet!

Uti det till bön och andaktsstunder upplåtna rummet (den forna danssalen) öppnades många tillfällen till Evangelii förkunnande af lärare och predikanter, såsom Fjellstedt, Rosenius, Hultman m.fl. – Äfven jag, stackare, skulle der i årtal, hvarje morgon uti stor svaghet och oduglighet, för en liten skara af ofta till ett femtiotal frambära tack och lof, med en psalmsång ledsagad af harmonium. O, hvilka förödmjukande stunder, efter många genomvakade timmar och skriande ur djupen, att Herren dock ville gifva mig mera frimodighet, taga bort all för-

sagdhets och välsigna sitt ord! Att djefvulen ingaf torpare och drängar, att draga sig undan bönehalfimmen och bereda sig en fristund från arbetet, ofta till synd och gäckeri öfver mig och läseriet, det anade jag nog, men saknade frimodighet att tvinga någon uti bönestunderne, helst då jag sjelf höll dem, men då från hösten 1869 Norlin höll morgonböerna och framhöll ett dyrbart evangelium, så tog jag en gång mod till mig, då jag såg rummet till hälften tomt, gick ned uti torparstugan och öfverraskade der både gamla och unga, en del pratande, och drängar t.o.m. omkring kortleken. För dessa höll jag då en allvarsam predikan öfver den redubbla synden: 1o att förakta Gud och de nådatillfällen Han bereder att höra Ordet, 2o stjäla arbete och tid från husbonden och 3o att använda denna tiden till uppenbara synder och hånande gäckeri öfver dem, som vilja beflita sig om en lefvande kristendom och gudsfruktan. Härefter blefvo väl morgonböerna flitigare besökte, men för mig var icke lidandet slut öfver denna ogudaktiga hopen; dock visade sig nog välsignade frukter, Herren till tack och lof!

Prosten Luter upplät välvilligt på min begäran både kyrkorna och skolsalarne; de förre dock blott för prester och theologie studerande. Särdeles minnesvärda voro pingstdagarne 1865, då Missionär Carlson predikade begge dagarne uti Håtuna och Tibble skolsalar. Nils Hallström, som oväntadt kommit på besök, blef intet oberörd af predikan och umgängelsen kring ordet uti vårt hus, om han ock till en början förblef sittande under det vi andre knäböjde vid bönen.

Carl Östbergs Uti maj månad följde Adèle morbror Carl Östberg, som erbjudit
o. Adèles resa henne sällskap och fri resa till Würtemberg, ehuru han sjelf skulle
resa till Carlsbad. Han kom likväl icke längre än till Lübeck, der han insjuknade. Han öfvertalade likväl Adèle, att, efter några dagar och då han hoppades att sjelf kunna direkte fortsätta sin resa till Carlsbad, ensam fullfölja sin resa till syskonen i Stuttgart, hvilket hon ock gjorde, ehuru med ledsnad att skiljas vid honom såsom sjuk. Hade hon kunnat ana den dödliga utgången af sjukdomen, hade hon visserligen icke låtit sig öfvertalas att lemna honom.

Genom hans inträffade död, den 1 juni, och enligt hans testamente och arfsskiftet den 1 maj 1867, kommo vi, genom hans betydliga quarlåtenskap, uti en ganska betydligt förbättrad ekonomisk ställning.

Bs 2dra besök Under sommaren 1867 hade vi åter ett andra besök af Benzingers, som då hade sin lille tvååriga Immanuel med på resan. – Denne gången följde äfven vår Lydia, så väl som Augusta ut med dem.

Cervins hjälp Oaktadt allt tryck och obehag, som skötseln af Aske medförde och som orsakades af det myckna folket och fiendskapen hos prester och grannar, förlöpte dock tiden hastigt till slutet af 1867, då min broders kreditorer hotade med uppsägning af de uti Aske in-tecknade 23 reverserna å tillsammans 104.000 kr. Tanken på omöjligheten att, under desse tryckte penningtider, kunna reglera en så betydande affär upptog mycket mitt sinne och frampressade också många bönesuckar om hjälp och, det icke förgäfves, visade sig, då jag en dag på gatan sammanträffade med den mäktige bankiren Cervin, som, väl anande mina iråka-de svårigheter, tvärt men artigt ställde till mig frågan, hvarföre jag icke sökte ett hypothekslån i Aske för att reglera affärerne. Mitt svar följde naturligen, att jag intet kunde fatta, huru detta skulle gå till, då gamla och nya in-teckningar, å tillsammans 141.000 kr. skulle infrias eller postponeras efter hypothekslånet. Cervin erbjöd sig att uppgöra saken, om jag följande morgon gäfvade honom en promemoria på hela skuldbeloppet. Man kan väl förstå, huru öfverraskande detta skulle förefalla mig från en man, som sjelf förlorat betydligt på min broder och dertill i djupet säkert föraktade mig såsom en läsare. Men detta var ju tydligen ett svar på mina bönerop. – Sedan Cervin påföljande morgon med hastig blick bedömt ställningen, bad han mig hemta ombudsmannen uti Hypotheksföreningen, Häradshöfdingen Matthiesen. Nu fördelades rolerne oss emellan. Sjelf åtog sig Cervin de svåraste och störste uppgöringarne, uti Nödhjelpskassan m.fl. Alla reverserne, utom Benedicks's å 18.000, skulle uppsägas till inlö-

sen uti februari följande året. Underbart gingo alla kreditorerne in på förslaget, och det utan att mera än *en* utaf dem fordrade ränta till den å reversen föreskrifne tiden. Gen. Konsul Benedicks, som jag hade på min lott, lofvade straxt att taga sin säkerhet efter hypoteksföreningen. Nu skickade det sig ock så, att vi alla 3, helt oförmodadt, följande dag sammanträffade på riddarhustorget intet litet öfverraskade öfver den lyckliga utgången på alla håll. Det praktiska utförandet af lånetransaktionerna åtog sig de andra båda herrarne, och jag hade endast att undrande se på och prisa Gud, "som stora ting gör med oss". Inom fjorton dagar var nu hela denna oroväckande affär uppgjord, hvarför Cervin godtskref sig en icke obillig procent. – Och så var då Aske för andra gången räddadt för vår räkning, då jag knappast vågat tänka annat än att det skulle få gå under klubban. Så utsägligt nådigt kan och vill Gud handla med sina barn samt visa, huru han länkar människohjertan som vattubäckar.

Aske köp Mina syskon önskade nu, att jag skulle ensam öfvertaga Aske. Till grund för detta köp lades den värdering, som Proffessor Arrhenius och ett par andre bepröfvade män, hade verkställt, eller 250.000 kr. för fastigheten med inventarier, och afslutades köpet den 25 januari 1868. – Så blef denna tryckande börda, för hvilken jag altjemt ryggat tillbaka, ändock lagd på mig. Äfven häruti fick jag lära mig se Guds ledning!

Tjusta Mission Med mina syskons samtycke, hade jag i början af året 1867 af-söndrat en plats uti Tjusta backe för anläggandet af ett barnhem, der tillika en större sal inreddes för sammankomster och bönemöten. När huset var färdigt, utgick ett upprop till okringliggande socknar, om bildande af en missionsförening, hvilken såsom sin tillhörighet skulle öfvertaga barnhemmet, antaga kolportör för Evangelii förkunnande m.m. De förut bestående mindre föreningarne jemte öfrige socknar, hvilka ville lyssna till kallelsen, inbjödos att, genom ombud, möta mig i Tjusta den 6 januari 1868. Detta upprop hörsammades så allmänt, att icke mindre än 21 socknar förklarade sig villiga att bilda en missionsförening, som med bildandet af barnhemmet, syföreningar, söndagsskolor m.m. skulle utöfva kärleksverksamhet för Guds rikes befrämjande inom och utom vårt dyra fosterland. – Flere prester, såsom Pastor Ekström i Kulla, Kyrkoherden Åkerman i Giresta, Pastor Pontén i Gryta, Kyrkoherden Thorman i Ryd, och Östman i Sko samt sedermera Prosten Sandberg i Åker, jemte Borgmästare Bahrman i Sigtuna, Anderson i Harg m.fl. slöto sig efter hand till Tjusta Missionsförening. Jag valdes till Ordförande och kassaförvaltare uti en styrelse, som utgjordes af 14 personer; samt ett serskilt utskott af närboende, för barnhemmets vård och tillsyn.

Den 15 juni s.å. antogs bland flere sökande till föreningens Kolportör, Skollärare E. Karlson från Nyköping. Hans blifvande hustru skulle blifva barnhemmets föreståndarinna. I barnhemmet intogos, från olika socknar, de mest uti behof varande 6 gossar och 6 flickor.

Så fortgick verket genom Guds nåd i all stillhet. Många kära bröder och predikanter besökte oss samt frambar ett välsignadt Evangelium; alla gladdes åt den sköna planteringen i Herrans vingård. Att satan intet länge kunde tåla detta utan att vilja bygga sig ett kapell bredvid, var honom likt. Vål hade de förut på orten varande baptisterna sökt att värfva anhängare ibland lutheranerna, men utan någon framgång. – Redan från 1856 voro de de enda kristna på orten, och deras predikanter ensamme förkunnade ordet under mycken yttre förföljelse, äfven vid Aske. Under vår vistelse derstädes vintern 1860 till 61 bevistade vi med uppbyggelse deras sammankomster hos Trädgårdsmästarens, ända till en eljest begåfvad predikant, Målare Andahl, inkastade ett tvistefrö genom att föreslå en kollekt till ett baptistkapell i Vermland, men ovisligen uppmanade han de närvarande att öppet yttra sig, om de ville gifva något der-till. Då detta allt för tydligt var en handske utkastad till mig, att först yttra mig, så försumma-de jag icke tillfället att uppriktigt framhålla mina *antibaptistiska* åsigter, och på grund deraf omöjligheten för mig, att offra något för det ifrågavarande ändamålet. Andahl förgick sig uti sin ifver, hvarföre han en följande sammankomst, enligt fleres uppmaning, gjorde sin ursäkt, men från den stunden blef det hittills goda förhållandet stört.

Metodismen

Mera söndring lyckades de i början af 1869 till Sigtuna ankomne amerikanske metodisterna, hvilka synnerligen tenderade till syndfrihet, att åstadkomma. De lockade snart med sin tjusande rättfärdighetslära många baptister men äfven flere lutheraner, och ibland de förste Skolläraren Wallenius, Inspektor Dahl m.fl. Af de förvillade kommo snart några så långt, att de intet vidare behöfde bedja Fader vår, förlåt oss våra synder; man hörde ock sådane satser uttalas, att *Kristus vore född uti deras kött*; och om någon icke medförer denna lära, så *helser honom icke i vägen* med flere galenskaper; hvarföre ock en dygderak skomakare från Sigtuna icke helsade på mig. Wallenius tog afsked från sin skollärareplats och blef methodistpredikant med 1.000 kr. lön och löfte om tillökning för hustru och barn.

K. Palmberg, Lindblom m.fl. lärare och predikanter framhöllo ett lefvande Guds ord, men allt var fåfängt för att bringa de förvillade till besinning. – Inspektor Dahl flyttade änteligen på hösten, men dock icke förr än jag hyrt bostad för dem uti Stockholm, samt efterträddes af Theodor Norlin. – En mor Larson i Sigtuna, tillhörande de syndfrie, en 55 år gammal gumma, hade fått uppenbarelsen, att en 19 års yngling skulle gifta sig med henne; och hon var den quinnan, som enligt Uppb. 12te skulle föda ett svenbarn, hvilket draken ville uppsluka etc.

Hammarbäck

Berättelsen om 2ne märkeliga val inom socknarne från denna tiden må här finna plats. – Wallenius hade fått föreslå sin vikarie under mellantiden. Denne, en snäll kristen, förestod skolan vid Tjusta med skicklighet och belåtenhet för föräldrar och barn, men han var – *läsare*. Till den lediga platsen anmälde sig 7 sökande. – Vid förslaget upprättande fungerade en ung v. Pastor såsom ordförande uti Skolstyrelsen (Prosten Luhr var sjuk). Hammarbäcks intyg föredrogos först, och man hoppades att raskt blifva utaf med honom, hvarföre hans betyg skarpt kalfattrades, och riktigt trodde man sig finna ett underhålligt nattvardsbetyg, då han på ett par år icke hade begått Herrans nattvard uti Kyrkan. Mitt genmäle, att han hade ett i öfrigt godt kristendomsbetyg och att församlingen sjelf varit uti tillfälle att, under vikariatiden pröfva både hans kristendom och goda egenskaper såsom skollärare, men ingenting hjälpte, ett viktigt betyg fattades, och alltså måste han strykas. – Äfven jag hade nu fått skärpt syn och omdöme, hvarigenom jag upptäckte fel i betygen hos ytterligare 4 af de sökande; alltså blott 2ne quar, och således förslaget ofullständigt; men af desse tycktes mig *den ene*, som hade ett godt vitsord från Prosten Janson på Wermdön, böra få företrädet. Detta gjorde, att församlingarne, som emedlertid låtit sig nöja med det ofullständiga förslaget, enhälligt valde *den andre*. Den seger, hvaröfver man nu fröjdades, att dock hafva sluppit en läsare, blef icke af långvarigt bestånd. Den nyvalde, pålitlige, d.v.s. läsarefrie skolläraren fick en kallelse åt annat håll, hvarföre den åter ledige skollärareplatsen ånyo annonserades. – Bland de sökande fick nu Hammarbäck, som emedlertid skaffat sig fullständiga betyg, och som under tiden efter en skolexamen fått det amplaste loford och betyg för skicklighet, 1sta rummet. Dertill bidrog intet litet det högst märkvärdiga förhållandet, att af den kompakta skolstyrelsen, bestående af 10 ledamöter för att bilda säker motvigt emot mig och Tjusta folkskola, som fått boställe och lön från Aske, kommo likväl den dagen så få tillstädes, att man måste efterskicka en närboende bonde för att kunna uppsätta förslag. Då Prosten Luhr nu röstade såsom jag, så blef naturligtvis Hammarbäck vald, och är på platsen än i dag. Nog kunde man häruti se en underbar Guds ledning!

Komminister i Tibble

Till den lediga komministerplatsen uti Tibble, hade af Konsistorium blifvit uppförde 3ne otrogne, och till sin vandel mer eller mindre klandervärde prester. En granne, fiende till kristendomen och synnerligen alla prester, mötte mig en lördagsafton på hemvägen med den frågan, om jag kände till det usla förslaget, och om jag icke (enligt hvad han sade sig hafva samma dag samtalat med flere grannar) skulle vilja uppsätta besvär öfver detsamma, till domkapitlet. Mitt svar följde, det jag icke trodde att något deråt kunde göras förrän efter frågodagen. – Hemkommen öfvervägde jag närmare frågan. Uppsatte under natten en besvärsskrift i församlingens namn, sände densamma med kyrkfolket följande morgon till

bemålte granne, intet förutseende dess verkan. Men hvad hände. Redan måndags afton öfverraskades jag på en gång af besök från samme granne, och äfven en annan patron från Tibble. Tänk, så förvånande! desse herrar hade på måndagen samlat ihop underskrifter för icke mindre än 78 röstegare, utaf sammanlagt 82 uti begge församlingarna. Detta underbara resultat väckte förhoppningar hos mig, och jag reste derföre på tisdagen sjelf in till Upsala, att öfverlemnna besvärsskriften. Konsistorienotarien smålog, och trodde intet att det skulle förhindra domkapitlet, att utsätta profdagarne. Detta skedde. När den tredje profpredikanten, Granell, aflagt sitt prof, bjöd honom ofvannämnde granne till middagen, der han försökte narra honom med 2 å 3 supar och vin, att dricka sig pirum. Efter frågo- och valdagen förnyades besvären. Den ofta berörde grannen hade emedlertid öfvertalat några bönder, som äfven skrifvit under besvären, att likväl rösta på den sista, Granell, hvarigenom denne blef vald med 2 rösters pluralitet. Bedröfvad häröfver, skref denne till mig 18/3 70 och bad, att jag skulle öfvertala församlingarne, "att på allt lofligt sätt fortsätta klagomålen hos Kongl. Maj:t". Mitt svar och råd blef naturligtvis, att han (Granell) skulle sjelf hos Kungen begära att blifva valet quitt. Detta gjorde han ock. Den andre, Björkman, på förslaget hade ock gått in med anhållan, att komma ifrån alltsammans; och så resolverade Kongl. Maj:t, om ny ansökningstid. Verkeligen kom nu en troende på förslag, men då blef jag ensam inom församlingarne som röstade på honom; då deremot alle andre gånge sina röster till Bauman, hvilken såsom angenäm sällskapsman och sångare lyckats vinna bifall. Visserligen slapp församlingen den valde drinkaren, men någon Evangelii förkunnare fick den icke. Det är svårt att fatta, hvarföre efter en så underbar Herrans ledning icke ett bättre resultat, menskligt att säga, skulle vinnas, men en gång skall det kanske blifva uppenbart äfven för de otrogne, att de hade kunnat få höra ett lefvande Guds ord, men föraktade det!

Barnhemmet

Den 2 jan. 1870 behagade Herren genom tyfusfeber hemkalla kolportör Karlson uti barnhemmet, men genom en Guds synnerliga nåd träffades ingen mera af sjukdomen än hans svägerska, hvilken skött honom och som äfven fick en liten släng deraf. — Enkan skötte barnhemmet tills Kristina Eklund uti slutet af oktober blef föreståndarinna. Sedan kolportörerna Smedberg och Pohl afsagt sig kallelsen till platsen efter Karlson, enär de båda blefvo antagna till predikanter inom Jönköpings förening, så blef Österberg, efter slutad kurs vid Johannesberg uti december antagen på prof och sedermera uti mars till föreningens kolportör. Under året 1870 voro 14 barn intagne uti barnhemmet, det högsta möjliga antal. Om ock många ledsamma erfarenheter rörande barnahjertats oart icke saknats, så voro dock barnen i allmänhet lydiga, och beredde ofta stor fröjd. Svårigheterna af ett blandadt barnhem för gossar och flickor, om ock i skiljda rum, visade sig dock, och föranledde beslutet om öfvergång till uteslutande barnhem för flickor. Sedan jag lemnat ordförandeskapet i föreningen, svalnade intresset mer och mer för barnhemmet, man ville att syföreningarne mera uteslutande skulle arbeta för kolportörskassans förökande; tills 1875 beslöts, att uppsäga Kristina Eklund och efter de sista barnens afgang förvandla husen till uteslutande kolportörsboställe. Jag fick åter mitt gåfvobref, och sålunda hade det fullständigt lyckats fienden, att upprycka denna plantering, och bereda mig en hjertesorg.

Den omskrifna tyfusfebern och dödsfallet inom barnhemmet samt söndringen ibland Guds barn, hvilket allt själa-fienden lyckades åstadkomma, gjorde Evangelii predikan smäddad ibland världens barn. Det rikliga tillfället, som Herren beredde, att vid Aske dagligen uti morgonstunderna och vid Tjusta söndagligen få höra det dyra Gudsordet, samt genom tid efter annan oss tillskickade käre bröder från Jönköpings och andra föreningar, äfvensom från Stockholm och Upsala, verkade dock under tiden, att väcka några till lif och hunger efter Guds ord.

Annas bröllop

Året 1871 timade många glada, men ock sorgliga tilldragelser inom familjen. Den 15 maj firades Annas bröllop. Vigseln förrättades uti Håtuna kyrka af Johan Bring. Den 16 voro Nauckoffs, jemte några andra grannar samt kristna vänner bjudna

till middagen. Den 17 allmän bjudning för folket. Herren var när; alla dagarne andaktsstunder.

Hallström I de dagarne ingick underrättelsen, om Hallströms sjukdom och snart, den 24 maj, inträffade död. Omedelbart derefter insjuknade syster Mathilda, och dog 7 dagar efter sin man, den 31 maj. För oss kommo desse täta dödsposter öfverraskande och mycket nedsläande; enligt Guds rådslut var det väl den rätta tiden. Jag hoppas och tror, att de fingo gå hem i frid!

Benzingers besök 1871 på sommaren gjorde Benzingers oss ett tredje besök. Augusta och Lydia stadnade då hemma, men efter flyttningen till Oppeby, reste Augusta ut med Leyonmarcks och stadnade då i Würtemberg till 1874, då hon emot hösten återvände hem i sällskap med Adèle, som under vår vistelse i Wisby fick resa ut till syskonen.

Aske börda Ehuru Herren vid Aske så rikligen låtit oss förnimma Hans nådesnärvaro och ledande hand, suckade jag likväl ofta under den tryckande bördan af det myckna folket och stora egendomens skötsel, af inre och yttre anfäktelser, samt den stora fiendskapen utifrån. Ur hjertats djup frampressades många bönesuckar: Herre om möjligt förskona mig från detta tunga oket!

Norlins sjuklighet, som ofta förhindrade honom att sköta sin tjänst, under hvilken tid samt under hans badkur i Wisby, spannmålsboden och arbetets bedrifvande hufvudsakligen låg uti en otrogen rättares hand, samt då Rättaren i Skråmsta samtidigt låg sjuk i nerffeber, ökade svårigheterna under sommaren 1871 otroligt för mig, sjelf sjuklig. O, hvilket lidande, och huru många bönesuckar samt rop utur djupen: Herre hvarföre skall allt detta gå öfver mig? Det är nog!

Aske försäljning Sedan jag nu hade fått förvisning, att jag skulle få afyttra detta fädernegods, hvilket min broder icke heller numera ville afråda, så utbjöds egendomen till försäljning. – Här såsom uti alla förut uppgjorda köpeafhandlingar, hade jag fått klart för mig den summa hvarunder egendomen icke skulle föryttras; utan skulle jag derpå se Guds ledning, om köpare till detta pris ville tillhandla sig egendomen. Någon allvarlig spekulant (Baron Mecklenburg var icke så att anse) infann sig icke förrän i början af 1872, då Grefve C. Lewenhaupt gjorde ett förberedande besök från Signilsberg. Med honom uppgjordes den 14 maj köpekontraktet, på grund af den utaf mig fixerade summan 320.000 kr. för fastigheten med gröda (växande) och yttre inventarier. Köparen förband sig äfven att till öfverenskomna priser öfvertaga de mobilier och inre inventarier, enligt serskild förteckning, hvilka säljaren icke ville undantaga, hvarigenom auktion kunde undvikas. – Till den 15 juli s.å. förbehöll jag mig rättighet, att kostnadsfritt bo quar vid Aske samt att få begagna vagnshästarne samt behöfliga dragare för flyttning m.m.

Oppeby I medlet af juli 1872 flyttade vi nu till Wäsby uti Oppeby, der vi hos G. Anderson i Skattgården hyrt oss fyra rum och kök. – Utan svårare saknad lemnades fädernehemmet, emedan dess egande (nödtvungen mera än frivillig) varit förenad med så bitter salso. – Emot vår vilja och känsla hade vi, för min broders obestånds skull, nödgats flytta dit. Herrans tydliga ledning och nåd så uti ena som andra fallet, lättade dock allt! Uti mars, den 6te, hade lilla Ester Lindblom blifvit född, och till dop hade jag med Adèle gjort en serskild resa till Oppeby.

1873 på sommaren verkställes den högst behöfliga påbyggnaden af prestgårdsbyggnaden.

Under de 4 åren vi tillbringade uti Oppeby, var min Emilie oftast med oss så väl vid våra dagliga besök hos barnen uti prestgården, som uti Kyrkan och stundom äfven vid företagne utfärder på sjöarne till andeliga sammankomster hos bönderne och hos grannar vid Utdala, och de käre vännerne Wikström vid Tegelsätra. – 1874 företogs en badresa till Wisby, mest för Lydi-

as skull, och äfven under förhoppning att det äfven kunde verka något godt på min Emilie. Anna Lindblom med barnen fingo äfven följa med oss dit. Adèle reste under tiden ut till Würtemberg. I Wisby blef lille Josef Lindblom, midsommaraftenen underbarligen räddad utur dödens armar.

På våren 1875 reste Adèle och Augusta upp till Stockholm för att der ordna om våra quarlemnade effekter, emedan den vid Klara vestra kyrkogata förhyrda lokalen för desamme blifvit uppsagd. Samtidigt uti maj dog Maria Bahrman, och fingo flickorna så oförmodadt bevista begrafningen.

Wistelsen uti Skattgården, med alla dermed förenade försakelser af alla möjliga bequemligheter, var oss likväl ganska kär, emedan vi äfven der uppburits af vissheten, att Herren ledt våra steg dit. Emedlertid var det oss nog klart, att det blott var en interimsvistelse, hvarföre ock mina ständiga bönerop voro derpå riktade, att Herren ville utvisa oss ett litet passande ställe till lifstidsbostad, och när derföre uti januari 1876, bref från Fru Odencrants ankom med erbjudande af hennes lilla nybyggda Åhagen, så kunde jag deruti se en vink och bönhörelse.

Åhagen Märkeligt var det ock, att sommaren föregående året på en resa från Linköping till Oppeby med Maria Benzinger, vi båda vid förbifarten från ångbåten serskilt fästade vår uppmärksamhet vid Åhagen, hvarvid just det yttrandet undföll mig, "att ett sådant ställe skulle jag önska mig".

I februari reste jag med Adèle för att närmare taga kännedom af, och bese stället. – Efter inhemtandet af alla nödiga upplysningar och allvarligt under bön fattadt beslut, gjorde jag ett bestämdt anbud å stället för fastighet, gröda och inventarier. Sedan egarinnan, efter skriftliga försök att få mig att öka summan, antagit mitt anbud, upprättades i april, den 11, köpekontraktet. Den ändring egde sedermera enligt egarinnans enträgna önskan, rum, att summan minskades med inventarierna, som i stället skulle säljas genom auktion, hvilket kom att lända mig till fördel. – Den 16 derpå följande oktober flyttade vi hit.

Så hade Herren underbart ledt våra steg ända hittills, och aldrig tydligare än i denna affär ådagalagt sin goda och behagliga vilja. Hvad nu vidare kan vara att säga om vistelsen vid Åhagen, bönehusets byggande, den stora nåd och barmhertighet, som oss här vederfarits, må blifva föremål för sednare anteckningar; nu vill jag blott göra ett serskilt tillägg rörande min älskade Emilies själstillstånd och mitt djupt bepröfvade lif, hvarigenom mitt en gång erhållna språk: Es. 48:10 "Si, jag vill bepröfva dig, men icke såsom silfver, utan jag vill göra dig utkorad uti bedröfvelsesens ugn" fullkomligt besannats.

Emilies lidande Hvad min Emilies sjäslidande beträffar, så kan till hvad förut är anfördt nu läggas, att tillståndet, ehuru uti hufvudsaken detsamma, vid Åhagen tyckes inträdt uti ett förändradt stadium. Första året, innan bönehuset blef färdigt och andaktsstunderna höllos uti salen vid Åhagen, var Emilie i allmänhet närvarande, och erhöll äfven något intryck deraf, såsom då Toll predikade den 27 nov. 1876, serskilt en minnesvärd dag genom Trapps och Åbergs väckelse. Äfven bevistade hon första året uti bönehuset en barnfest och en fattigbjudning, men sedan dess har hon, såsom snäcken uti skalet, dragit sig undan uti sitt rum vid hvarje besök äfven af de närmaste bekanta. Undantag härifrån har varit då Leyonmarcks samt Benzingers och Lindbloms besökt oss. Till en och annan utfärd om sommar och vinter har hon genom mycket öfvertalning kunnat förmås. Till de pinsammaste och skräckinjagande förhållandena vid Åhagen hör, när hon vår- och sommartid ensam går ut, och stundom uti ett ganska upprördt tillstånd vill undandraga sig sällskap och alla blickar. Med bäfvan föreställer man sig då det värsta, skyndar efter på afstånd för att spana hvart kosan ställes, ropande ur djupen till Den, som kan hjälpa och frälsa ur satans dolda garn och snaror; och tack och lof hittills hafver Herren hulpt uti denna och alla andra nöder, men ännu synes det för oss som om Han icke vill hjälpa eller rättare icke kan få hjälpa uti hufvudsaken. – En tid erinrade jag

mig skriftens ord "om denna Abrahams dotter, som nu i 18 år gått bunden", men då dessa åren voro gångna, har jag afvaktat andra hjelpetider, fasthållande hoppet, att hjälpen en gång skall komma, och att, "det intet är fördröjelse såsom vi det mena" utan att Herren i sinom tid skall härligen uppenbara sig. Han föröke oss blott tron, och styrke vårt hopp och förtröstan tills den stunden är inne.

Gud med oss!

Ånagen den 6 mars 1883

Ad. Ludv. Sehmann